BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Quickscan Wet natuurbescherming Sloop/nieuwbouw Helmond Oost 2023-2032 Woonpartners

Oriënterend onderzoek ecologie in het kader van de Wet natuurbescherming naar verschillende complexen in Helmond-Oost

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2022-1260
Datum:	1 januari 2023
Samensteller:	drs. C.J. van Soolingen
Projectleider:	ing. L. Pieterman
Woningbouwcorporatie:	Woonpartners
Contactpersoon:	B. Manders

Disclaimer
Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.
Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding 4

1.1 Aanleiding en doel 4

1.2 Juridisch kader 4

2 Te verwachten soorten 8

3 Plangebied en ontwikkeling 10

3.1 Complex ong.: Praktijkschool en kerk 11

3.2 Complex ong.: Garageboxen 13

3.3 Complex 601 en 209: Oud-Moskou 14

3.4 Complex ong.: Nieuwbouw 15

4 Beoordeling soortbescherming 17

4.1 Vleermuizen 17

4.2 Huismus 18

4.3 Gierzwaluw 19

4.4 Steenmarter 19

4.5 Overige soorten 20

5 Gebieden en houtopstanden 21

5.1 Natura 2000-gebieden 21

5.2 Provinciaal beschermde gebieden 22

5.3 Houtopstanden 22

6 Conclusie 23

6.1 Soortbescherming 23

6.2 Gebiedsbescherming 23

6.3 Houtopstanden 23

6.4 Vervolgstappen 23

1 Inleiding

Voor u ligt de rapportage 'Quickscan Wet natuurbescherming Sloop/nieuwbouw Woonpartners 2022'. De rapportage is opgesteld in opdracht van Woonpartners. De quickscan is uitgevoerd ten behoeve van sloop/nieuwbouwprojecten aan verscheidene wooncomplexen in Helmond. De sloopwerkzaamheden hebben mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en natuurwaarden. In het kader van de Wet natuurbescherming dient een oriënterend onderzoek uitgevoerd te worden naar de mogelijke negatieve effecten voor beschermde flora en fauna.

1.1 Aanleiding en doel

Stichting Woonpartners is een woningcorporatie gevestigd in Helmond. Woonpartners heeft als doel om haar woningbezit energetisch te verbeteren. In dit kader is de woningcorporatie voornemens om een woningenflat, enkele schoolgebouwen en garageboxen op diverse (project)locaties in Helmond Oost te slopen ten behoeve van nieuwbouw. De beoogde sloop heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels de voorliggende ecologische quickscan is de (potentiële) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht.

Stichting Woonpartners heeft Blom Ecologie verzocht om de betekenis van de complexen voor beschermde soorten vast te stellen en de effecten van de voorgenomen handelingen hierop inzichtelijk te maken. In deze rapportage worden de bevindingen beschreven en geadviseerd hoe deze geïnterpreteerd en in de praktijk gehanteerd kunnen worden.

Onderzoeksdoelen

Middels dit oriënterende onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie en welke negatieve effecten kunnen optreden als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van provinciaal aangewezen beschermde gebieden.
- Leidt de beoogde ruimtelijke ingreep tot kap van houtopstanden zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal aangewezen beschermde gebieden te worden genomen, en zo ja, welke?

1.2 Juridisch kader

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met soortenbescherming (onderverdeeld in de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Nationaal beschermde soorten en de Algemene zorgplicht), gebiedsbescherming en bescherming van houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming. Onder ieder beschermingsregime is sprake van diverse verbodsbepalingen. Hieronder wordt ingegaan op de verschillen per beschermingsregime.
Indien er overtreding van de Verbodsbepalingen plaatsvindt, dient een ontheffingsaanvraag voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling aangevraagd te worden. Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen wordt alleen in specifieke situaties verleend.

Vogelrichtlijn

Het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn staat beschreven in Wnb artikel 3.1 – 3.4. De belangrijkste verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn weergegeven in box 1.1. Onder de Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. De meeste vogels hebben in het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) een nestlocatie. Voor alle vogels geldt dat deze gedurende het broedseizoen beschermd zijn en de nestlocatie gedurende de periode dat de jongen hiervan afhankelijk zijn. Voor een aantal kwetsbare vogelsoorten is sprake van jaarronde nestbescherming. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn en categorie 5 wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Box 1.1 Belangrijke verbodsbepalingen omtrent de Vogelrichtlijn in het kader van de Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.

2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.

4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn

Het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn staat beschreven in Wnb artikel 3.5 – 3.9. De belangrijkste verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn weergegeven in box 1.2. Onder de Habitatrichtlijn vallen alle soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de werkzaamheden geldt een vrijstelling met een, door de provincie goedgekeurde, gedragscode of een ontheffingsaanvraag (uitgebreide toets).

Box 1.2 Belangrijke verbodsbepalingen omtrent de Habitatrichtlijn in het kader van de Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. Habitatrichtlijn

1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.

2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

Het beschermingsregime van de Nationaal beschermde dier- en plantensoorten staat beschreven in Wnb artikel 3.10 – 3.11. De belangrijkste verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn weergegeven in box 1.3. Voor alle beschermde soorten geldt een ontheffingsplicht. Het bevoegd gezag (de provincie) kan voor de soorten die zijn opgenomen in het 'beschermingsregime andere soorten' vrijstellingsbesluit nemen en hierin onderscheid maken tussen meer en minder strikt beschermde soorten. De vrijgestelde soorten worden weergegeven in tabel 1.1.

Box 1.3 Belangrijke verbodsbepalingen omtrent de Nationaal beschermde dier- en plantensoorten in het kader van de Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Nationale soorten

1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.

1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1.1 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Noord-Brabant

Vrijgestelde soorten		
Aardmuis	Gewone pad	Rosse woelmuis
Bastaardkikker	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis
Bruine kikker	Kleine watersalamander	Vos
Dwergmuis	Konijn	Wild zwijn
Dwergspitsmuis	Meerkikker	Woelrat
Egel	Ondergrondse woelmuis	
Gewone bosspitsmuis	Ree	

Gebiedsbescherming

Naast de specifieke soortenbescherming kent Nederland ook gebiedsbescherming, waarbij bepaalde gebieden extra bescherming genieten. Het gaat hier hoofdzakelijk om Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Brabant. In deze gebieden mogen in principe geen werkzaamheden binnen de grenzen uitgevoerd worden. Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist en binnen het Natuurnetwerk Brabant geldt het 'nee, tenzij'-principe. In bepaalde gevallen dient er natuurcompensatie uitgevoerd te worden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Ten aanzien van het Natuurnetwerk Brabant geldt dat externe werking geen toetsingskader is. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden geldt een ontheffingsplicht.

Houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m2 of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden. Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig in het kader van de Wnb als het één van de volgende typen houtopstanden betreft:

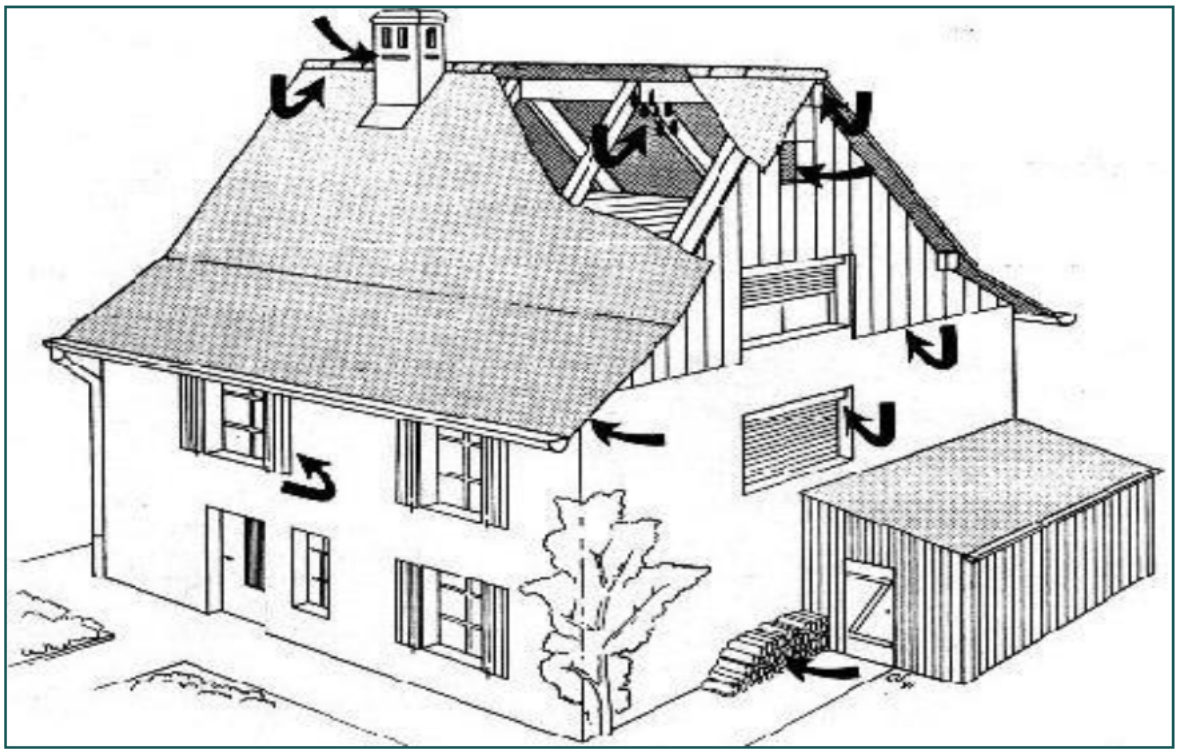
a) houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
b) houtopstanden op erven of in tuinen;
c) fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
e) kweekgoed;
f) uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) éénrijige beplantingen langs landbouwgronden;
g) het dunnen van een houtopstand;
h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

2 Te verwachten soorten

De bebouwing binnen het plangebied vervult mogelijk een functie als verblijfplaats voor beschermde soorten. Soorten die regelmatig worden aangetroffen in dergelijke bebouwing zijn vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. In dit hoofdstuk worden mogelijke verblijfslocaties voor deze soorten toegelicht.

Vleermuizen

Vleermuizen kunnen op verschillende plaatsen in een woning een verblijfplaats hebben (figuur 2.1). Mogelijke invliegopeningen voor vleermuizen zijn open stootvoegen, open ventilatieroosters, kierende daklijsten, scheefliggende dakpannen en niet aansluitende kant- en/of nokpannen. In hoeverre een potentiële verblijfplaats geschikt is voor vleermuizen is onder andere afhankelijk van (a)biotische factoren, klimatologische omstandigheden, het type verblijfplaats en de vleermuissoort. Afhankelijk van het type werkzaamheden of ingrepen, het moment van uitvoeren en de toegepaste werkwijze kunnen effecten optreden voor vleermuizen.

Figuur 2.1 Vleermuizen kunnen op verschillende plaatsen in een woning een verblijfplaats hebben (bron: www.ivnvechtplassen.org).

Huismussen

De huismus broedt vrijwel altijd bij menselijke bebouwing en bouwt zijn nesten onder dakpannen tegen het isolerende dakbeschot of in kieren in de muur (figuur 2.2). Daarbij geldt dat de ruimte onder het dak niet te heet moet worden in de middagzon, maar ook niet te koud. Hierbij moet er in de directe omgeving continu voedsel te vinden zijn in de vorm van zaden van grassen en onkruiden en insectenlarven. Daarnaast moet er beschutting nabij de foerageerlocaties, voldoende jaarrond groene planten, plaatsen met stof of grind voor stofbaden en water voor waterbaden aanwezig zijn (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017).

Figuur 2.2 Huismussen zijn vaak te vinden onder zadeldaken met dakpannen (bron: Blom Ecologie).

Gierzwaluwen

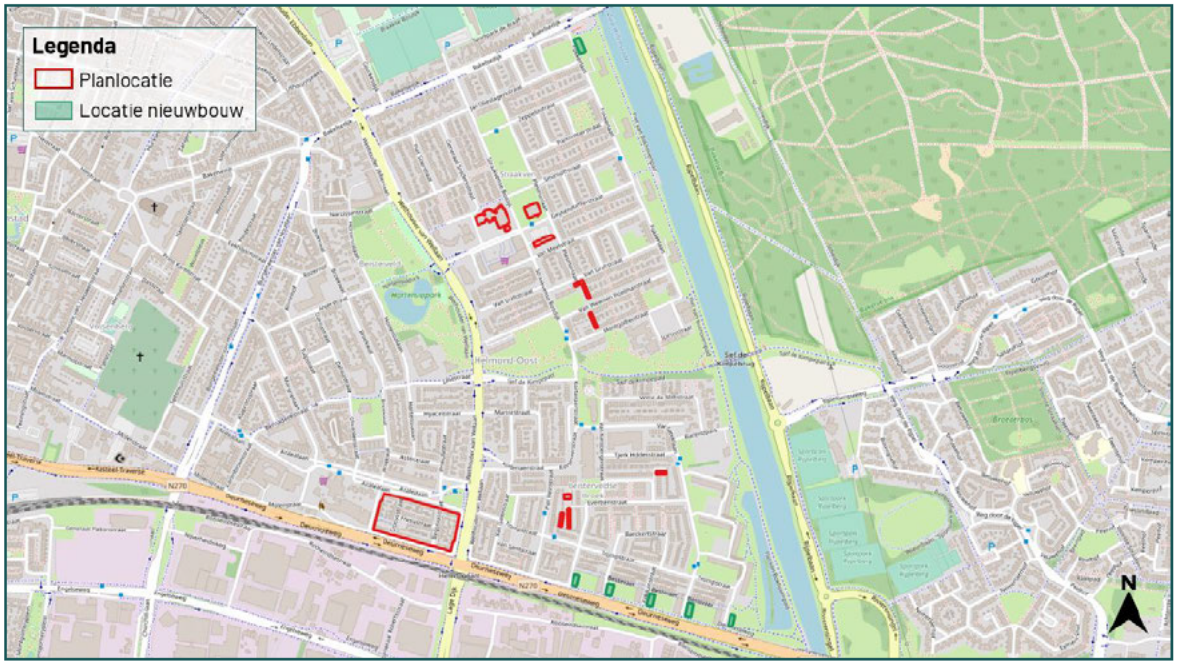
De gierzwaluw leeft evenals de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens als koloniebroeder in gevels en onder (pannen)daken (figuur 2.3). Een nest maakt hij in bijvoorbeeld ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). De soort is vaak te vinden in woonwijken en is vrij zeldzaam in landelijk gebied. De openingen in de bebouwing moet vrij zijn van versperringen, zodat er een invliegroute mogelijk is. Bovendien gebruiken gierzwaluwen hoogte om zich te laten vallen en zo snelheid te maken waardoor ze bij het wegvliegen minder gemakkelijk gegrepen kunnen worden door roofvogels. De openingen dienen derhalve op minimaal 2,5 meter of hoger te zitten.

Figuur 2.3 Kierende kantpannen en ruimtes tussen de dakgoot en gevel bieden vaak de mogelijkheid tot nestlocaties voor gierzwaluwen (bron: Gert de Jong).

3 Plangebied en ontwikkeling

Stichting Woonpartners is voornemens diverse delen van woonwijken in Helmond Oost te slopen ten behoeve van duurzame woningen (figuur 3.1). De beoogde ingreep tussen 2023-2032 betreft tien complexen sloop/nieuwbouw en zes complexen nieuwbouw. De sloop/nieuwbouwprojecten worden uitgevoerd in het kader van verduurzaming, vitalisering van de woningen en planmatig onderhoud. Ter beoordeling van de mogelijke natuurwaarden van de te slopen onderdelen is op 7 december 2022 door ing. L. Pieterman en drs. C.J. van Soolingen een veldbezoek uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming.

Figuur 3.1 De te slopen en nieuw te bouwen complexen ligging in Helmond-Oost.

Voorgenomen ingrepen

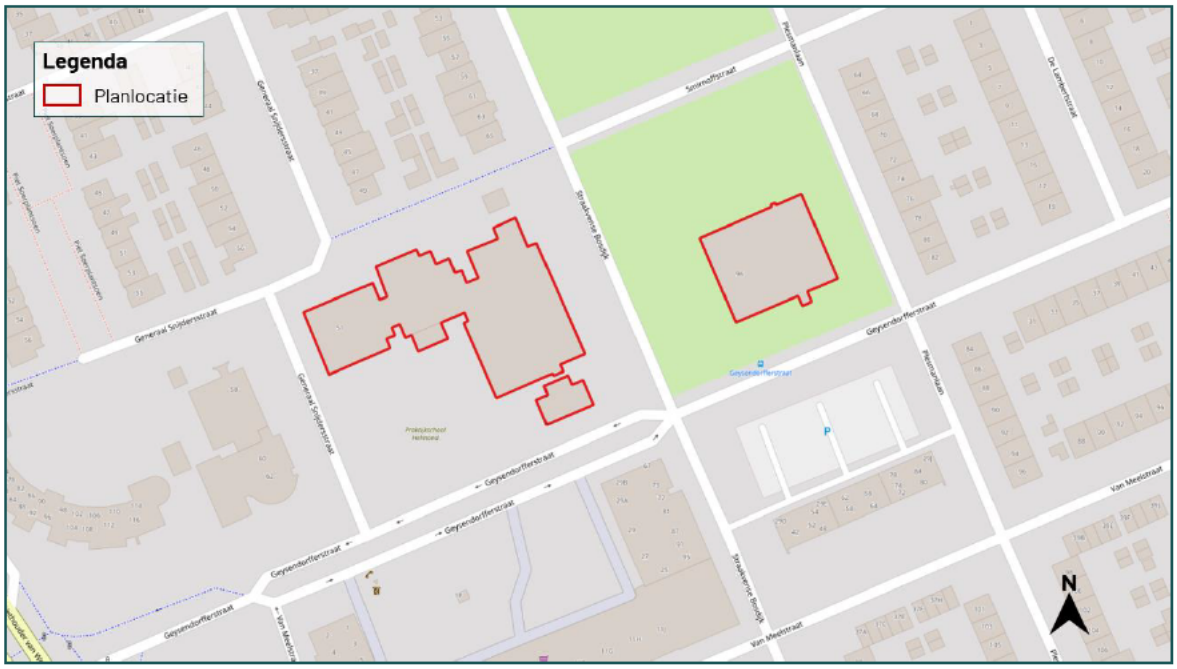
Stichting Woonpartners is voornemens om de bestaande complexen te slopen en nieuwe woningen te realiseren onder andere in het kader van verduurzaming van het woningbezit. Ten aanzien van beschermde flora en fauna is het relevant op welke locatie aan of in de woningen de werkzaamheden worden uitgevoerd. Voor alle complexen geldt dat vanwege de geplande sloop wordt uitgegaan van een 'worst case'-scenario, waarbij alle mogelijke nestlocaties of verblijfplaatsen verloren zullen gaan.

3.1 Complex ong.: Praktijkschool en kerk

Een ongenummer complex is gelegen rond de Geysendorfferstraat en bestaat uit een praktijkschool en een modern kerkgebouw (figuur 3.2). De gebouwen zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en hebben platte daken (figuur 3.3). Het omliggende terrein bestaat uit gemeentelijk groen en woonblokken. Woonpartners is voornemens de gebouwen te slopen ten behoeve van nieuwbouw in 2026-2032.

Adressen

- Generaal Snijdersstraat 51;
- Straakvense Bosdijk 96.

Figuur 3.2 De rode omlijning geeft de te slopen bebouwing weer (kaartmateriaal: arcgis.com).

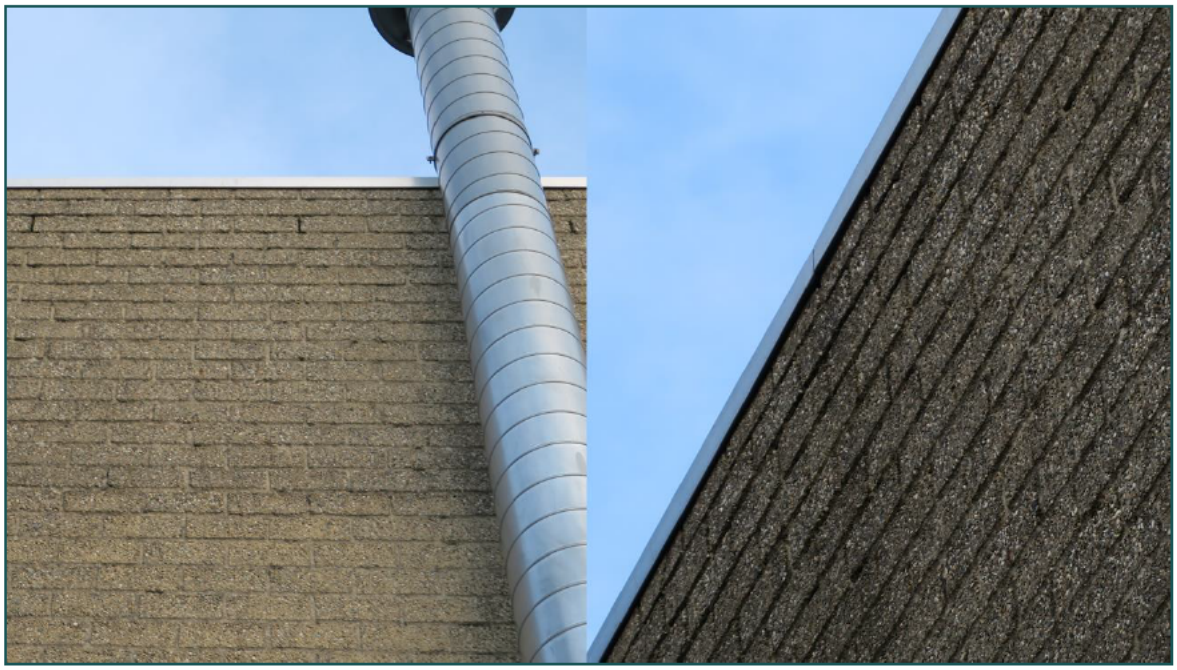

Figuur 3.3 Zowel de praktijkschool (links) als het kerkgebouw (rechts) bestaan uit bakstenen muren met platte daken.

Onderstaand wordt toegelicht of er bij dit complex sprake is van geschikte invliegopeningen voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Enkele van deze invliegopeningen zijn weergegeven in figuur 3.4.

Potentiële invliegopeningen voor vleermuizen (VL), huismussen (HM) en gierzwaluwen (GZ):

- Kierende daklijsten (VL);
- Openingen achter boeidelen en/of zonneweringen;
- Stootvoegen in de bakstenen muren (VL).

Figuur 3.4 Links: open stootvoegen die vleermuizen kunnen gebruiken als invliegopeningen. Rechts:een kierende daklijst die eveneens door vleermuizen kan worden benut.

3.2 Complex ong.: Garageboxen

Complex 2 bestaat uit zes gebouwen met in totaal 76 garageboxen (figuur 3.5). De garageboxen zijn opgetrokken uit gemetselde muren zonder spouw en met platte daken. Enkele hebben dakpannen zadeldaken (figuur 3.6). Het omliggende terrein bestaat uit gemeentelijk groen en woonblokken. Woonpartners is voornemens de garageboxen te slopen ten behoeve van nieuwbouw in 2023-2025.

Adressen

- Evertsenstraat 35 A1 t/m A30;
- Piet Heinstraat 42A t/m 42E;
- Van der Weerden Poelmanstraat 65 G1 t/m G12;
- Van der Weerden Poelmanstraat 90A t/m 90M;
- Van Graftstraat 35G t/m 35N;
- Willem van der Zaenstraat 34A t/m 34H.

Figuur 3.5 De rode omlijning geeft de te slopen garageboxen weer (kaartmateriaal: arcgis.com).

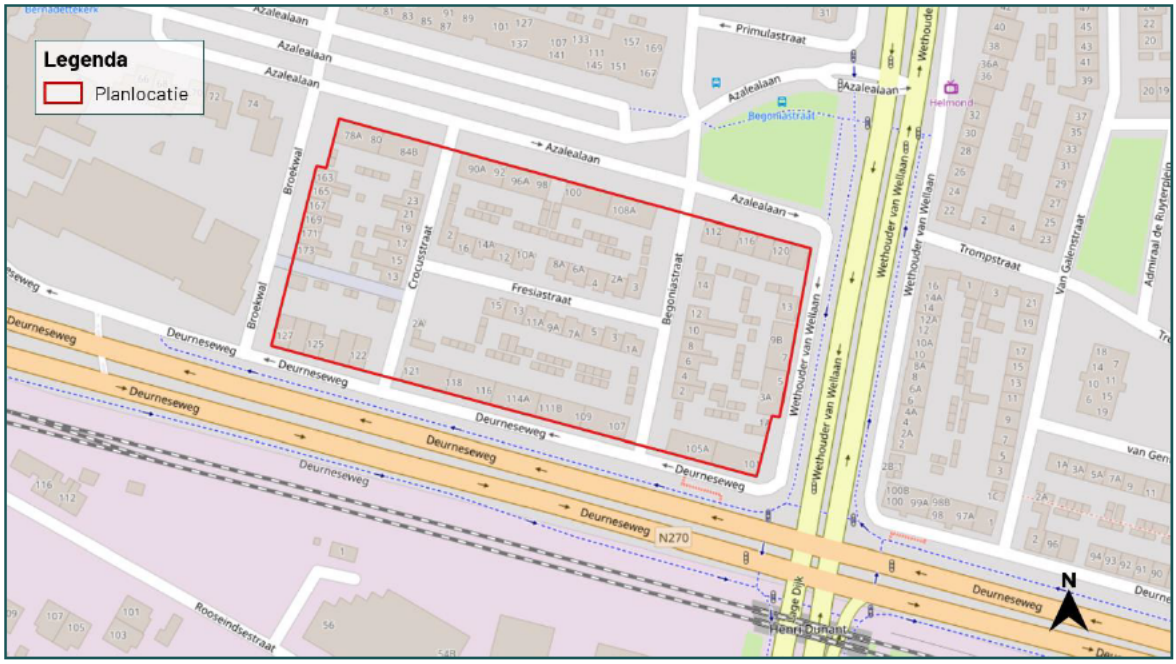

Figuur 3.6 Complex 2 bestaat uit 76 garageboxen die zijn opgetrokken uit gemetselde muren zonder spouw. De meeste hebben platte daken, enkele hebben dakpannen zadeldaken.

De betreffende garageboxen bevatten wel openingen waar vleermuizen eventueel door naar binnen zouden kunnen gaan, maar deze leiden direct tot binnen de garageboxen, vanwege ontbrekende luchtspouw en dakbeschot. Daarnaast worden deze binnenruimten regelmatig betreden gezien hun functie en gebruik, waardoor veel verstoring optreed. Ze zijn dus niet geschikt als verblijfplaats voor huismussen, gierzwaluwen of vleermuizen.

3.3 Complex 601 en 209: Oud-Moskou

Complex 601 en 209 is gelegen in de wijk Oud-Moskou en omvat 118 woningen, gelegen aan de Azalealaan, Begoniastraat, Broekwal, Crocusstraat, Deurneseweg, Fresiastraat en Wethouder van Wellaan (figuur 3.7). De woonblokken zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en dakpannen zadeldaken (figuur 3.8). Het omliggende terrein bestaat uit gemeentelijk groen met rondom de woonblokken deels groen ingerichte tuinen. Woonpartners is voornemens de woningen te slopen ten behoeve van nieuwbouw in 2025-2028.

Figuur 3.7 De rode omlijning geeft de te slopen bebouwing weer (kaartmateriaal: arcgis.com).

Figuur 3.8 De woonblokken bestaan uit gemetselde muren met spouw en platte daken.

Onderstaand wordt toegelicht of er bij dit complex sprake is van geschikte invliegopeningen voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Enkele van deze invliegopeningen zijn weergegeven in figuur 3.9.

Potentiële invliegopeningen voor vleermuizen (VL), huismussen (HM) en gierzwaluwen (GZ):

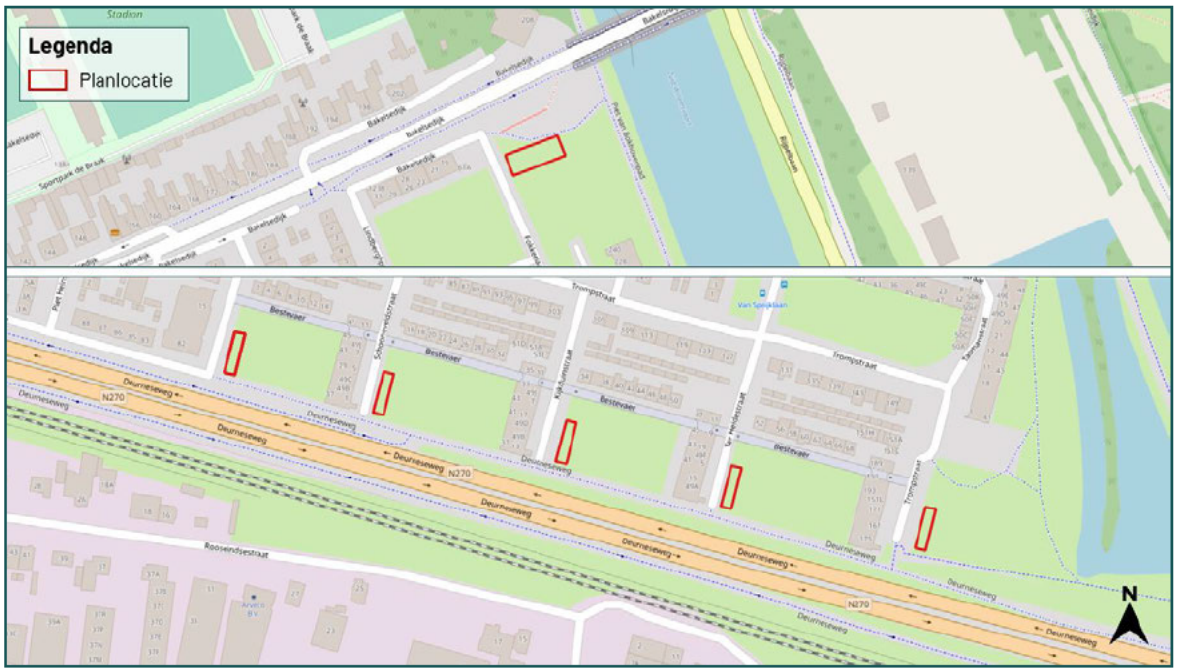
- Stoot- en ventilatievoegen in de bakstenen muren (VL).

Figuur 3.9 Twee voorbeelden van open stootvoegen en ventilatievoegen die door vleermuizen als invliegopening kunnen worden benut.

3.4 Complex ong.: Nieuwbouw

Twee nog ongenummerde complexen bestaat uit zes grasvelden waar Woonpartners voornemens is nieuwbouw te realiseren (figuur 3.10). Deze zijn gelegen aan het Lindberghplein, Evertsenstraat, Schooneveldstraat, Kijkduinstraat, Ter Heidestraat en Trompstraat. De grasvelden worden frequent gemaaid en zijn vlak en overzichtelijk (figuur 3.11). Er zijn enkele jonge bomen die mogelijk worden gekapt en randen gemeentelijk groen met lage beplanting die mogelijk verwijderd worden. Het omliggende terrein bestaat uit gemeentelijk groen en woonblokken. Woonpartners is voornemens de nieuwbouw ten behoeve van woningen te realiseren in 2023-2032.

Figuur 3.10 De rode omlijning geeft de nieuw te realiseren bebouwing weer (kaartmateriaal: arcgis.com).

Figuur 3.11 Complex ong. bestaat uit grasvelden met gemeentelijk groenstructuren waar nieuwbouw is gepland.

Tijdens het veldbezoek zijn geen geschikte schuilplaatsen voor beschermde fauna aangetroffen. Het is tevens de vraag of beschermde fauna wel voorkomt midden in een woonwijk.

Kleine marters zijn afhankelijk van aaneengesloten groenstructuren die beschutting bieden. Het groen in deze woonwijk ligt geïsoleerd en biedt weinig beschutting. De bomen die op en langs de grasvelden staan, zijn geïnspecteerd op holtes. Het zijn echter allemaal jonge bomen en er zijn geen holtes aangetroffen. Vanwege de kleinschaligheid en de grotere groenstructuren in de omgeving, is het uitgesloten dat de locaties functioneren als essentieel leefgebied voor beschermde fauna.

4 Beoordeling soortbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen (zie hoofdstuk 1.2, tabel 1.1). In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt c.q. soorten waarvoor een ontheffingsplicht noodzakelijk is. Hieronder wordt specifiek ingegaan op de soortgroepen waarvoor bebouwing mogelijk een essentiële functie kan vervullen.

4.1 Vleermuizen

Rond Helmond is het voorkomen bekend van de gewone dwergvleermuis en meervleermuis (NDFF 2011-2021). Met name de gewone dwergvleermuis is een typische gebouwbewonende soort die relatief veel voorkomt in dorpen en/of stedelijk gebied. Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als *Habitatrichtlijnsoorten* beschermd.

Vleermuisverblijfplaatsen

De te slopen complexen zijn nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van geschikte invliegopeningen met mogelijk achterliggende verblijfplaatsen. Alle gevels en daken van de betreffende bebouwing zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, ontbrekende/scheefliggende dakpannen, ontbrekende specie en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur waar ze een verblijfplaats zouden kunnen vinden. Een dergelijke verblijfplaats moet voldoen aan een geschikt microklimaat, met een constante (lage) temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en weinig invloed van weersomstandigheden. In hoofdstuk 3 is per complex ingegaan op de geschiktheid van de bebouwing. Hieruit is gebleken dat voor verschillende complexen aanvullend onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen noodzakelijk is. In tabel 4.1 wordt per complex overzichtelijk weergegeven of onderzoek ten aanzien van verblijfplaatsen noodzakelijk is.

Gedurende het jaar maken vleermuizen gebruik van verschillende verblijfplaatsen. De complexen vervullen mogelijk een functie voor één of meerdere van deze verblijffuncties. De soorten en functies waarvoor de complexen een mogelijke functie vervullen zijn weergegeven in tabel 4.2 en 4.3.

Tijdens de werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden voor passerende en jagende vleermuizen in de directe omgeving als gevolg van lichtgebruik. Echter is geen sprake van essentiële verbindingen of foerageergebieden. Wel kunnen vleermuizen verblind raken als gevolg van felle verlichting en daardoor gedesoriënteerd raken. Sterk verlichte locaties worden gemeden door vleermuizen. Tijdens en na de beoogde ontwikkeling dient bij voorkeur geen verlichting te worden toegepast. Bij voorkeur de werkzaamheden uitvoeren tussen zonsopkomst en zonsondergang. Mocht verlichting noodzakelijk zijn wordt vleermuisvriendelijke verlichting geadviseerd.

Tabel 4.1 Benodigd vleermuisonderzoek per complex

Dorps/Wijknaam	Complexnummer en naam	Aanvullend vleermuisonderzoek nodig
Helmond-Oost	ong. School en kerk	Ja
Helmond-Oost	ong. Garageboxen	Nee
Helmond-Oost	601 en 209 Oud-Moskou	Ja
Helmond-Oost	ong. Nieuwbouw	Nee

Tabel 4.2 Overzicht van de potentie voor verblijfplaatsen van de verschillende vleermuissoorten.

Vleermuissoort	Potentie	Boom bewonend	Gebouw bewonend	Onderbouwing
Baard/brandts	Nee	Ja	Ja	Geen kap van bomen met geschikte holtes of gebouwen met (thermisch) bufferend vermogen
Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Geschikte openingen in bebouwing.
Massawinterverblijfplaats	Nee	N.V.T.	N.V.T.	Geen hoge bebouwing met (thermisch) bufferend vermogen
Ruige dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Geschikte openingen in bebouwing.
Laatvlieger	Ja	Nee	Ja	Geschikte openingen van voldoende grootte in bebouwing
Meervleermuis	Nee	Nee	Ja	Afwezigheid groot oppervlaktewater in de omgeving
Watervleermuis	Nee	Ja	Nee	Afwezigheid groot oppervlaktewater in de omgeving
Franjestaart	Nee	Ja	Nee	Afwezigheid boomholte(s) met voldoende inrotting
Gewone grootoorvleermuis	Nee	Ja	Ja	Planlocatie ligt binnen stedelijk gebied met (te) veel lichtverstoring
Rosse vleermuis	Nee	Ja	Nee	Afwezigheid boomholte(s) met voldoende inrotting
Tweekleurige vleermuis	Nee	Nee	Ja	Afwezigheid van zeer hoge bebouwing en buiten bekende verspreiding

*Tabel 4.3 Verblijfplaatstypes waar onderzoek naar uitgevoerd dient te worden. *enkel voor specifieke complexen.*

Vleermuissoort	Zomer	Kraam	Paar	Winter
Gewone dwergvleermuis	Ja*	Ja*	Ja*	Nee
Ruige dwergvleermuis	Ja*	Nee	Ja*	Nee
Laatvlieger	Ja*	Ja*	Ja*	Nee

4.2 Huismus

De nestlocaties van huismussen bevinden zich vaak onder (pannen)daken in gevels of andere beschutte plaatsen in bebouwing. Het habitat van de huismus moet voldoen aan een aantal aspecten: voldoende dekking (m.n. groenblijvende struiken), voedsel, nestgelegenheid, drinkwater en stofbadplekken (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017). Indien deze aspecten niet allemaal aanwezig zijn of te ver uiteen liggen is het habitat ongeschikt voor de soort. Op en/of nabij alle planlocaties zijn waarnemingen van huismus en/of nestlocaties van de soort bekend (NDFF 2011-2021).

De beoogde sloopwerkzaamheden zijn per complex toegelicht in hoofdstuk 3. Deze werkzaamheden kunnen een negatieve invloed hebben op huismussen. In hoofdstuk 3 is per complex een korte potentiebeoordeling gedaan ten aanzien van de huismus.

In tabel 4.4 wordt overzichtelijk weergegeven welke complexen geschikt zijn als nestlocatie. Voor deze complexen kunnen de sloopwerkzaamheden een dermate grote impact dat aanvullend onderzoek plaats dient te vinden om de aan- dan wel afwezigheid van nestlocaties van de huismus aan te tonen. Bovendien is het aannemelijk dat alle habitateigenschappen van de huismus aanwezig zijn in de tuinen en het openbare groen.

Tabel 4.4 Benodigd huismusonderzoek per complex

Dorps/Wijknaam	Complexnummer en naam	Aanvullend huismusonderzoek nodig
Helmond-Oost	ong. School en kerk	Nee
Helmond-Oost	ong. Garageboxen	Nee
Helmond-Oost	601 en 209 Oud-Moskou	Nee
Helmond-Oost	ong. Grasvelden	Nee

4.3 Gierzwaluw

De gierzwaluw leeft evenals als de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens in gevels en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). De gierzwaluw is echter niet het gehele jaar aanwezig in Nederland, maar verblijft hier slechts in de broedperiode van mei tot augustus. De gierzwaluw verblijft met uitzondering van de broedperiode zijn hele leven in de lucht. Op en/of nabij alle planlocaties zijn waarnemingen van gierzwaluw en/of nestlocaties van de soort bekend (NDFF 2012-2022).

De beoogde sloopwerkzaamheden zijn per complex toegelicht in hoofdstuk 3. Deze werkzaamheden kunnen een negatieve invloed hebben op de gierzwaluw. In hoofdstuk 3 is per complex een korte potentiebeoordeling gedaan ten aanzien van de gierzwaluw. In tabel 4.5 wordt overzichtelijk weergegeven welke complexen geschikt zijn als nestlocatie. Voor deze complexen kunnen de sloopwerkzaamheden een dermate grote impact dat aanvullend onderzoek plaats dient te vinden om de aan- dan wel afwezigheid van nestlocaties van gierzwaluwen aan te tonen.

Tabel 4.4 Benodigd gierzwaluwonderzoek per complex

Dorps/Wijknaam	Complexnummer en naam	Aanvullend gierzwakuwonderzoek nodig
Helmond-Oost	ong. School en kerk	Nee
Helmond-Oost	ong. Garageboxen	Nee
Helmond-Oost	601 en 209 Oud-Moskou	Nee
Helmond-Oost	ong. Grasvelden	Nee

4.4 Steenmarter

Het voorkomen van steenmarter is in de wijken waarin de sloop/nieuwbouw plaatsvindt niet bekend. De soort prefereert een meer structuurrijk parkachtig of boerenlandschap in de omgeving van dorpen, vrijstaande woningen en schuren. De aanwezigheid van de steenmarter is makkelijk op te merken door de aanwezigheid van sporen als: prooiresten, urinegeur, uitwerpselen, voedselvoorraden en schreeuwen/roepen in paartijd. Gelet op het geprefereerde habitat, de permanente verstoring op de locaties en het ontbreken van waarnemingen en meldingen bij Woonpartners (overlast, schade e.d.), alsmede bekende verspreidingsgegevens is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarter op de planlocaties uitgesloten.

4.5 Overige soorten

Naast de bovengenoemde soorten en soortgroepen zijn ook andere soortgroepen onder de Wet natuurbescherming beschermd. Dit betreffen vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, insecten en andere ongewervelden.

De beoogde ontwikkeling betreft sloop/nieuwbouw van woonblokken en nieuwbouw op grasvelden verspreid over Helmond-Oost. Derhalve zal voornamelijk bebouwing beïnvloed worden binnen deze ontwikkeling. De grasvelden worden intensief beheerd en liggen geïsoleerd binnen een woonwijk. Er zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen. Evenmin zijn er vaatplanten of structuren aangetroffen die essentieel leefgebied zouden kunnen vormen voor beschermde insecten en andere ongewervelden. Er bevindt zich geen oppervlaktewater in de buurt. Het is derhalve uitgesloten dat er op planlocatie (beschermde) vissoorten aanwezig zijn. Vanwege de kleinschaligheid van het leefgebied, de geïsoleerde ligging en het beperkte aanbod van schuilgelegenheden, is de aanwezigheid van beschermde zoogdieren en amfibieën uitgesloten. Voor veel van de bovengenoemde soortgroepen vervullen daken en/of muren geen (belangrijke) functie. Derhalve is een negatieve invloed van de beoogde ontwikkeling op beschermde amfibieën, reptielen, vissen en insecten en andere ongewervelden op voorhand uitgesloten.

Op de muren van de bebouwing is geen beschermde muurvegetatie aangetroffen noch wordt dit verwacht gezien beschermde muurvegetatie doorgaans op oude verweerde muren van kerken en vochtige kademuren voorkomen, hetgeen afwezig is binnen het plangebied. Een negatieve invloed op beschermde vaatplanten kan derhalve ook uitgesloten worden.

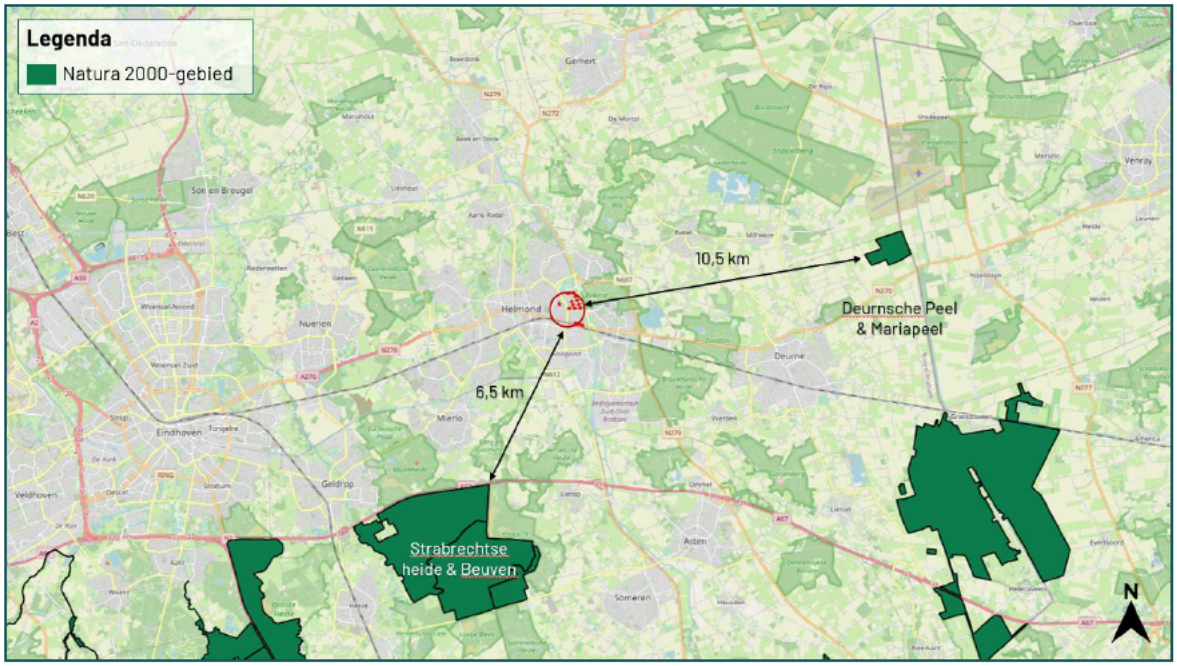
De invloed van de beoogde ontwikkeling op de steenmarter is reeds behandeld. Overige grondgebonden zoogdieren zullen eveneens geen negatieve invloed van de beoogde ontwikkeling ondervinden. Voor soorten die niet beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming geldt de algemene zorgplicht. De werkzaamheden dienen te worden opgestart of uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels (indicatief medio maart t/m medio juli). Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties van algemene broedvogels ruim voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd die mogelijk resulteren in het wegnemen of verstoren van broedgevallen dient voor aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn.

5 Gebieden en houtopstanden

In de Wet Natuurbescherming worden specifieke gebieden beschermd: de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland. Daarbij zijn de volgende gebieden beschermd in de provincie Noord-Brabant: Natuurnetwerk Brabant en de Groenblauwe Mantel.

5.1 Natura 2000-gebieden

De planlocaties maken geen deel uit van een Natura 2000 gebied. In de omgeving van de planlocaties liggen de Natura2000-gebieden: 'Strabrechtse heide & Beuven' en 'Deurnsche Peel & Mariapeel' (figuur 5.1).

Figuur 5.1 Aanwezige Natura 2000-gebieden in de omgeving van de planlocaties.

Ondanks dat de beoogde ontwikkeling buiten een beschermd gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is.

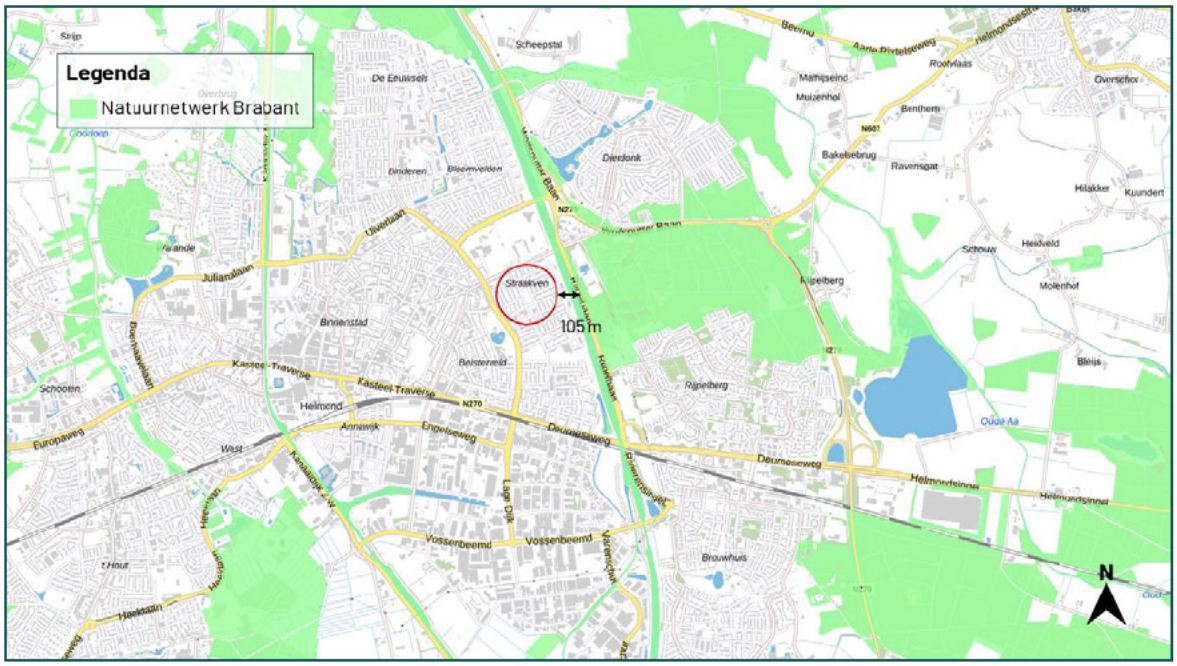
Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op kwetsbare en gevoelige habitattypen. Blom Ecologie B.V. adviseert om projecten die kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie in stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden te beoordelen middels de AERIUS Calculator. Doel daarvan is vast te stellen of significante effecten kunnen worden uitgesloten. De Wet natuurbescherming bevat ten gevolge van de Stikstofwet per d.d. 1 juli 2021 een partiële vrijstelling voor activiteiten gedurende de bouwfase. Hiermee kunnen de gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door aangewezen activiteiten van de bouwsector buiten beschouwing worden gelaten (Wnb art. 2.9a). Momenteel is de juridische houdbaarheid van deze partiële vrijstelling onzeker. Als activiteiten van de bouwsector worden aangewezen (algemene maatregelen van bestuur stikstofreductie en natuurverbetering):

a. het verrichten van een bouwactiviteit of een sloopactiviteit die het feitelijk verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden aan een bouwwerk betreft, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen;
b. het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen.

De beoogde ontwikkeling betreft sloop/nieuwbouw van woningbezit van woningbouwcorporatie Woonpartners. Ten opzichte de huidige situatie leidt de beoogde ingreep niet tot een toename in het aantal verkeersbewegingen. Gedurende de aanlegfase kan er een beperkte en tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en transportbewegingen (het 'projecteffect'). Gezien er sprake is van ontwikkelingen van beperkte omvang, de stikstofemissie uitsluitend blijft beperkt tot de bouwfase hoeft geen berekening met de AERIUS Calculator uitgevoerd te worden.

5.2 Provinciaal beschermde gebieden

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied betreffende het Natuurnetwerk Brabant of de Groenblauwe Mantel. Op een afstand van circa 105 m ligt het Natuurnetwerk Brabant (figuur 5.2). Op een afstand van circa 190 m ligt de Groenblauwe Mantel (ingeklemd in het gebied van Natuurnetwerk Brabant).

Figuur 5.2 Provinciaal beschermde gebieden zijn gelegen op minimaal 105 m van de planlocatie.

5.3 Houtopstanden

Zoals benoemd in hoofdstuk 1.2 is enkel sprake van een houtopstand onder de Wnb als er sprake is van een oppervlak van bomen, boomvormers, struiken of griend van meer dan 1000m² of een rijbeplanting van meer dan 20 bomen. Onder de Wnb gelden diverse uitzonderingen (art. 4.1, lid a-f), waaronder de uitzondering voor houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Als er bij de beoogde ruimtelijke ingreep kapwerkzaamheden plaatsvinden vallen deze onder lid a.

6 Conclusie

6.1 Soortbescherming

De complexen vervullen mogelijk een essentiële functie voor gierzwaluw, huismus en gebouwbewonende vleermuizen. De potentie ten aanzien van de verschillende soorten verschilt per complex. In tabel 6.1 is overzichtelijk per soort weergegeven voor welke complexen aanvullend onderzoek genoodzaakt is. De planlocaties en omgeving kan mogelijk geschikt zijn voor algemene dierensoorten welke (behoudens de Algemene zorgplicht) niet beschermd zijn. Het uitgangspunt van de algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. De werkzaamheden dienen te worden opgestart of uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels (indicatief medio maart t/m medio juli).

Complex + naam	Huismus	Vleermuis	Gierzwaluw
Complex ong.: School en kerk	Nee	Ja	Nee
Complex ong.: Garageboxen	Nee	Nee	Nee
Complex 601 en 209: Oud-Moskou	Nee	Ja	Nee
Complex ong.: Nieuwbouw	Nee	Nee	Nee

6.2 Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied, het Natuurnetwerk Nederland of provinciaal beschermde gebieden. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie is er geen sprake van externe effecten. Een AERIUS-berekening, Voortoets en/of 'nee, tenzij'-toets is niet noodzakelijk.

6.3 Houtopstanden

De beoogde ruimtelijke ingreep aan het woningbezit van Woonpartners voorziet geen kap of snoeiwerkzaamheden aan (onder de Wet natuurbescherming) houtopstanden. De beoogde ruimtelijke ingreep veroorzaken derhalve geen negatieve effecten ten aanzien van (onder de Wet natuurbescherming) houtopstanden.

6.4 Vervolgstappen

Voor de betreffende complexen dient ten aanzien van vleermuizen een nader aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd om de aan- dan wel afwezigheid van verblijfplaatsen of nestlocaties vast te stellen.

Vleermuizen

Enkele complexen op de planlocatie vervullen mogelijk een functie als verblijfplaats voor vleermuizen. Deze complexen hebben potentie tot het vervullen van de volgende verblijfsfuncties: kraam- en paarverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De beoogde ontwikkeling heeft geen negatieve invloed op essentiële vliegroutes of foerageergebieden. Derhalve dient er aanvullend onderzoek gedaan te worden naar welke functie de bestaande bebouwing al dan niet heeft ten behoeve van vleermuizen. In navolging van het vleermuisprotocol dienen voor dit onderzoek 5 bezoeken te worden afgelegd in de periode (1 april) 15 mei t/m 1 oktober (15 oktober) Mogelijk dient in het verlengde hiervan een ontheffing te worden aangevraagd.

Bronvermelding

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.

Hustings, F. & J.W. Vergeer (sovon)(redactie), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij.

Twisk, P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker, 2010. Veldgids Europese Zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Zeist.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*)
Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)
Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.nationaalgeoregister.nl
www.ndff.nl
www.noord-brabant.maps.arcgis.com
www.noord-brabant.tercera-ro.nl
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.vlinderstichting.nl
www.wilde-planten.nl
www.zoogdiervereniging.nl

BLOM
ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2
4181 CD Waardenburg
0418 820 288

blomecologie.nl